בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תקכ"ג

פרשת
דברים-חזון
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **דברים** - הספר האחרון של חמישה חומשי תורה, והשבת הזאת היא **'שבת חזון'**.

מובא מצדיקים, ש**'שבת חזון'** זו השבת הכי מעולה מכל שבתות השנה, ואמנם זה דבר שנראה כמו 'שני הפכים בנושא אחד', כי זו השבת שלפני תשעה באב, ובתוך 'תשעת הימים', ואף היה מנהג באילו קהילות שלא החליפו לבגדי שבת לכבוד שבת זו, ואמרו את ה'לכה דודי' בניגון של 'איכה'... וא"כ מדוע דווקא על שבת זו אמרו צדיקים שהיא השבת הכי מעולה מכל שבתות השנה?

'שבת חזון' נקראת כך מחמת המילה הראשונה של הפטרת פרשת השבוע - פרשת דברים, שקורין תמיד לפני תשעה באב: **"חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶּן אָמוֹץ אֲשֶׁר חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם"** - הוא ראה את כל ה**'חיזיון'** של החורבן, ומזה נובע הכינוי 'שבת **חזון**', ופירושו **חיזיון וגילוי של נבואה**, ועל זה אמרו צדיקים שאמנם ה'חזון' של ישעיה הנביא היה על **החורבן**, אבל בשבת זו יכולים לזכות ל'חזון' של **הבניין**! וכמו שאנחנו רגילין לומר: **בתוך החורבן כבר מראים לנו את הנחמה והבניין!**

וזו לשונו של רבינו ז"ל (זו תורה הקשורה מאד לימי 'בין המצרים', וביותר לתשעה באב): **'וְהִנֵּה מַה שֶּׁעָבַר - אַיִן, כִּי כְּבָר נִשְׁרַף בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ'** - כבר נשרף ביהמ"ק... ומה עושים **'עכשיו'**?! אומר רבינו: **'אַךְ כָּעֵת, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְצַפֶּה לְשׁוּב אֵלֵינוּ וְלַחֲזֹר וְלִבְנוֹת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, רָאוּי לָנוּ שֶׁלֹּא לְעַכֵּב, חַס וְשָׁלוֹם, בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, רַק לְהִשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָנוֹ'**; ואמרו צדיקים שזה מה שאומרים חכמינו הקדושים במסכת תענית (דף ל:): 'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמתה'; כלומר: **כפי האבלות**

של האדם - כן יש את הגילוי של השכינה ובניין ביהמ"ק!

כשהגמרא מדברת שם בסוף מסכת תענית[א] מהעניינים האלו, אומרת הגמרא (דף כט.): **'כְּשֵׁם שֶׁמִּשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה כָּךְ מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה'**; פירשו צדיקים: כפי שאתה זוכה להגיע לעניין הזה של **'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה'**, כן תזכה להגיע אל **'מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה'**!

ומה המובן העמוק של **'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה'**? **'אב'** בפשטות הכוונה לחודש אב, אך יש לומר **'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב' - כשהאבא נכנס!** בתשעת הימים הללו מר"ח אב עד תשעה באב - שהם יותר חמורים משאר ימי 'בין המצרים'[ב] - מתקיים **'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב', האבא נכנס!** אשרי האדם שמרגיש שעכשיו **"האבא נכנס"**!

ולכאורה הרי האבא תמיד איתנו... **אכן כן, אבל בזמן שמתחיל ענין של 'גלות' מתעורר ביותר העניין של 'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב'!** וכמו דאיתא בגמרא (ריש ברכות) שהשכינה הקדושה מקוננת: **'אוֹי לַבָּנִים שֶׁבְּעֲוֹנוֹתֵיהֶם הֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי וְהִגְלֵיתִים לְבֵין אֻמּוֹת הָעוֹלָם'**; וזה מתחיל ביותר בימים אלה, כי אז ההרגשות מאד מאד רגישות משאר ימות השנה, כי בוודאי תמיד האבא איתנו, **אבל מיד כשיש ענין של 'גלות' ומתחיל ענין של 'הסתרת פנים', אז הילד מתחיל לשאול על האבא!**

והמשל הפשוט לילד כלפי אביו, שתמיד האבא בסמיכות אליו והמצב הוא רגיל, **אבל מיד כשהוא שומע שהאבא צריך ללכת או לנסוע - הוא לא רוצה להניח לו ללכת... 'אבא, למה אתה הולך?'...** ואף שלכאורה 'איפה היית כל הזמן הזה, מדוע רק עכשיו נזכרת?'... אבל כך הוא - כשמגיע ענין של **'פירוד'**, מתעוררות הרגשות ביותר.

ובזה פירשו צדיקים את המובא בגמרא, שכשנכנסו הגויים לביהמ"ק, ראו בבית קדש־הקדשים שהכרובים היו מעורין זה בזה יחדיו, והנה בזמן שישראל עושים רצונו של אביהם שבשמים - היו הכרובים מעורין זה בזה, ואם לא היו עושין רצונו של מקום - היו הכרובים פרודים. וכשנכנסו הגויים ראו אותם מעורין, ולכאורה הלא ישנו חורבן עתה, ומדוע עתה הכרובים מעורין זה בזה?...

אך זהו כל העניין האמור, שבזמן שמגיע ענין של 'פרידה' - וצריכים להיפרד, אז מתעוררים כל רגשות האהבה: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה לָלֶכֶת! אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְהִפָּרֵד! קָשֶׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם!"...

המאמר **'קָשֶׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם'** נאמר על

א. מקווים שישנם שלומדים מסכת תענית בימים אלה, ויעשו סיום בתשעה באב או בט"ו באב.

ב. ימי 'בין המצרים' מתחילין בי"ז בתמוז, ואז יש ההלכות השייכות עד ר"ח אב, ואח"כ תשעת הימים עד תשעה באב, ובתוכן יש את 'שבוע שחל בו תשעה באב' שיש בו הלכות מיוחדות בפרט לאחינו בני ישראל הספרדים, שעיקר ההלכות נוהגות בעיקר ב'שבוע שחל בו' - אחר 'שבת חזון' [בשנה זו שתשעה באב חל ביום חמישי].

יו"ט שמיני עצרת, שכתוב (במדבר כט, לה): **"בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם"** - בכל שבעת ימי סוכות מקריבים **שבעים** פרים - ביום הראשון י"ג פרים, ובכל יום ממעטין אחד, עד שמגיע יום השביעי שמקריבים שבעה פרים, וכולם יחדיו הם שבעים פרים, וכשמגיע היום השמיני אומרת התורה (שם לו): **"וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַה' פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד"**; אומר רש"י: **'פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד' - אִלּוּ כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל, הִתְעַכְּבוּ לִי מְעַט עוֹד, וּלְשׁוֹן חִבָּה הוּא זֶה, כְּבָנִים הַנִּפְטָרִים מֵאֲבִיהֶם וְהוּא אוֹמֵר לָהֶם קָשָׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם, עַכְּבוּ עוֹד יוֹם אֶחָד'**; כי בשבעת ימי הסוכות עדיין התעסקנו עם אומות העולם - שכנגדם מקריבים **שבעים** פרים, כנגד **שבעים** אומות, ובשמיני עצרת רק אנחנו לבד עם הקב"ה!

חכמינו הקדושים אומרים, שהעניין של הקרבת שבעים פרים לאומות העולם, כי מזה היתה איזו חיות לגויים, **כי כל דבר בעולם מוכרח לינוק מן הקדושה, ואפילו דבר רע שהוא 'הפך הקדושה' - הוא לא יכול להתקיים ללא יניקה כלשהי מן הקדושה!** וכמו שחכמינו הקדושים אומרים (ירושלמי תענית פ"א; מובא בדברי רבינו בליקו"מ ח"ב סי' יב): **אִם יֹאמַר לְךָ אָדָם הֵיכָן אֱלֹקֶיךָ - תֹּאמַר לוֹ: בְּכָרְךָ גָּדוֹל שֶׁבְּרוֹמִי, שֶׁנֶּאֱמַר** (יְשַׁעְיָה כא, יא) **"אֲלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר"** - אפילו ב'שעיר', שזה מקום של עֵשָׂו ואדום - הנוצרים ימ"ש, גם שם הקב"ה קורא! **כי זה מוכרח להיות מחמת שאם לא היתה איזו יניקה מן הקדושה - לא היה הדבר יכול להתקיים!** ואף שהוא מקום טומאה, ואסור להיכנס לשם, אבל הוא יונק איזו חיות מן הקדושה.

וחיזוק שרבינו מגלה שם, שזה יכול להיות אצל האדם בעצמו, שהנה הוא מוצא את עצמו בתוך הטומאה - הוא ירד ונפל ונכשל, ונמצא במקום מאד מאד ירוד, והוא מתבייש מאד 'כבר ניתקתי את עצמי מן הקדושה... אין לי שום קשר אל הקדושה'... אין דבר כזה! אמנם אתה עכשיו נמצא במקום מאד ירוד - מקום הכי גרוע, אבל אתה מוכרח לצעוק 'אַיֵּיהּ'! - רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵיפֹה אַתָּה? אֲנִי רוֹצֶה לִמְצֹא אוֹתְךָ! ואז תהפוך את תכלית הירידה לתכלית העלייה...

ורבי נתן מסביר, שהעניין של **'אַיֵּיהּ'** - זה הלשון **'אֵיכָה'** שמזכירים בתחילת הפרקים של מגילה איכה - **"אֵיכָה** יָשְׁבָה בָדָד", **"אֵיכָה** יוּעַם זָהָב", שהנה אנחנו בתכלית הירידה - 'תשעה באב', שזה ענין של ירידה והסתרה, יושבים על הארץ ומקוננים על החורבן, אבל באותו זמן מבקשים ומחפשים **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵיפֹה אַתָּה? רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁמִּכָּל הַהַסְתָּרוֹת הָאֵלּוּ מֻכְרָח לִהְיוֹת שֶׁאַתָּה מְקָרֵב אוֹתָנוּ, וְאַתָּה רוֹצֶה אוֹתָנוּ!'...** אלו הם הימים האלו!

נשוב לעניין הקרבת הפרים כנגד אומות העולם: אחר שבכל ימי הסוכות עסקנו עם כל השבעים פרים, מגיע היום השמיני - שהוא **יום עצרת**, היום האחרון של החג - 'שמחת תורה', והקב"ה אומר: **'קָשָׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם' - תישארו עימי עוד יום! ועכשיו אתם איתי לבד...**

ולכן מובא שביום שמיני עצרת הוא העת־רצון הכי גדולה, כי אז עם־ישראל

נמצאים לבד עם הקב"ה, והלשון של הזוהר הקדוש (פרשת נח סד:): **'וּבְעוֹד דְּאִיהוּ בְּלְחוֹדוֹי עִם מַלְכָּא שָׁאִיל לֵיהּ כָּל צָרְכּוֹי וְיָהֵיב לֵיהּ' [בְּעוֹד שֶׁהוּא לְבַד עִם הַמֶּלֶךְ - שׁוֹאֵל כָּל מַה שֶּׁרוֹצֶה וְיִתְּנוּ לוֹ]**; ומתי זה קורה? כשהקב"ה אומר: **'קָשֶׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם'** - תישארו איתי! וזה מה שקורה בימים אלו...

מקובל מפי צדיקים, ששלושת השבתות של 'בין המצרים' מכוונות כנגד שלוש רגלים - השבת הראשונה (פרשת פינחס) היתה כנגד חג הפסח, השבת השניה (מטות מסעי) היתה כנגד חג שבועות - קבלת התורה, ושבת זו - 'שבת חזון' - היא כנגד חג הסוכות, וחג הסוכות הוא 'זמן שמחתנו' - זמן השמחה, ואז חוגגים את 'שמיני עצרת' שאומר הקב"ה **'קָשֶׁה עָלַי פְּרִידַתְכֶם'...**

נמצא אפוא, שאנחנו רואים פה ענין של 'שני הפכים בנושא אחד': מצד אחד זה הזמן של האבלות, ונוהגות כל ההלכות של 'בין המצרים', אבל מצד שני זה 'חזון' - גילוי שכינה! **ואמרו צדיקים: בשבת זו יכולין לזכות שיתקיים "וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים" - 'וְתֶחֱזֶינָה' לשון 'חֲזוֹן', שאנחנו מבקשים: 'רְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת זֹאת!'...** - כך מובא בדברי הרה"ק מבארדיטשוב בפירושו למגילת איכה: **זַכֵּי הָרְאוּת זוֹכִים לִרְאוֹת בְּשַׁבָּת זוֹ אֶת הַתַּחֲלָה וְהַ'חֲזִיוֹן' וְהַגִּלּוּי שֶׁל בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ!**

ומה אנחנו צריכים יותר מההלכה שישנה ביום תשעה באב, שאינני יודע אם יש עוד הלכה כזו בכל ד' חלקי שולחן־ערוך שיהיו **'שני הפכים בנושא אחד'**:

הנה ישנן את כל הלכות האבלות של יום תשעה באב - חמישה עינויים, יושבים על הארץ, אומרים מגילת איכה, ואם מותר להגיד - זה היום הכי עצוב... אכן אין הכוונה למידת ה'עַצְבוּת' - שהיא אסורה אף־פעם! **את זה לימדנו רבינו - שאסור להיות בעצבות אף־פעם!** רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' מח): **'עַצְבוּת הִיא סִטְרָא־אָחֳרָא, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׂוֹנֵא אוֹתָהּ'**; וכשמדברים מאבלות וקינה על החורבן - זה לא 'עצבות', כי **'עצבות' זה 'יאוש'!**

כן לעניין **'לֵב נִשְׁבָּר'** שיש לאדם - זה לא 'עצבות' כי־אם השתוקקות וגעגועים להקב"ה, ואין לזה כל שייכות לעצבות, וכדברי רבינו (שיחות הר"ן, סי' מא): **'לֵב נִשְׁבָּר וְעַצְבוּת אֵינוֹ עִנְיָן אֶחָד כְּלָל, כִּי לֵב נִשְׁבָּר הוּא בַּלֵּב, אֲבָל עַצְבוּת הוּא בָּא מִן הַטְּחוֹל, וְעַצְבוּת שֶׁהוּא מֵהַטְּחוֹל הִיא סִטְרָא אַחֲרָא וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׂוֹנֵא אוֹתָהּ, אֲבָל לֵב נִשְׁבָּר הוּא חָבִיב לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כִּי לֵב נִשְׁבָּר יָקָר מְאֹד מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ'**; 'עצבות' זה שאדם הוא מיואש, והוא מלא בקושיות 'למה הקב"ה עשה לי כך וכך' וכו' - זו עצבות, שהיא אסורה בהחלט!

אז כשמדברים מ'תשעה באב' ומכל ההלכות של ימים אלו - לא מדברים מ'עצבות', אלא 'להתאבל ולקונן על החורבן'; ועל זה יש את כל ההלכות הנוהגות ביום תשעה באב.

והנה, בין כל ההלכות של תשעה באב,

ישנה הלכה בשולחן־ערוך שבתשעה באב לא אומרים תחנון... למה? **'דְּאִיקְרֵי מוֹעֵד'** - כי תשעה באב נקרא מועד. וכמו שכתוב במגילת איכה (א, טו): **"קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי"**.

ולכאורה יפלא עד מאד: איך אפשר בכלל להבין דבר כזה שהוא **'תרתי דסתרי'** - שני הפכים מן הקצה אל הקצה?... מצד אחד ישנן כל ההלכות של תשעה באב הכוללת את חמשת העינויים וכו', ומצד שני - לא אומרים תחנון...

נתבונן־נא: מתי איננו אומרים תחנון בשאר ימות השנה? כשיש יום של שמחה - ברית מילה, חתן בשבעת ימי המשתה, וכן בשבתות וחגים בוודאי, **ונוסף לזה: יום תשעה באב!** לא אומרים בו תחנון... ולמה? כי **'איקרי מועד'**, ואיזה פסוק הגמרא מביאה? **"קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי"**; והפסוק הזה כתוב על הגויים - **'קָרָא עָלַי מוֹעֵד'** - אלו הגויים **'לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי'** - לשבור בחורים. **כי זה עיקר עבודתו של הס"מ ועל זה הוא מתלבש ביותר - לשבור בחורים!** ובפרט אם מתעכב לאדם חתונתו, והוא עדיין לבד, וכן אדם שאין לו שלום־בית רח"ל, וכל הבית מהפכה... **ולפעמים זה אפילו יותר קשה מבחור שהוא לבד רח"ל!**

וזה קורה כשאדם לא מעריך את המתנה שהקב"ה נתן לו - שזכה להתחתן, ויש לו ישוב־הדעת, והוא לא זוכר את דברי הגמרא (כתובות נט:): **'דַּיֵּינוּ שֶׁמְּגַדְּלוֹת אֶת בָּנֵינוּ וּמַצִּילוֹת אוֹתָנוּ מִן הַחַטְא'**; אדם כזה הוא מגיע לכל מיני ניסיונות וכו' ובעיות בשלום־בית ויש מהפכה עד שזה מגיע למכות וקללות רח"ל, והבית הוא 'חתיכה של גיהינום', רחמנא ליצלן... כי הס"מ מאד מאד אורב על זה, וכמובא בשיחות־הר"ן (סי' רסג): **'סִפֵּר לִי אֶחָד שֶׁהָיָה מְשִׁיחַ עִמּוֹ זַ"ל מֵעִנְיַן בְּנֵי הַנְּעוּרִים**[ג] **שֶׁשָּׁכִיחַ מְאֹד שֶׁנַּעֲשֶׂה קִלְקוּל בֵּינֵיהֶם וּבֵין נְשׁוֹתֵיהֶם וְנִפְרָדִים זֶה מִזֶּה אֵיזֶה זְמַן, וְלִפְעָמִים נַעֲשֶׂה מִזֶּה פֵּרוּד לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם. אָמַר שֶׁזֶּה מַעֲשֵׂי בַּעַל דָּבָר שֶׁמַּנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ עַל זֶה מְאֹד לְקַלְקֵל הַשָּׁלוֹם שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים כְּדֵי שֶׁיִּתְפְּסוּ בְּמְצוּדָתוֹ חַס וְשָׁלוֹם עַל יְדֵי זֶה. כִּי הוּא אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד לְתוֹפְסָם בִּנְעוּרֵיהֶם עַל יְדֵי קִלְקוּל הַשָּׁלוֹם בַּיִת חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁגּוֹרֵם בְּעַרְמוּמְיוּתוֹ לְקַלְקֵל הַשָּׁלוֹם שֶׁבֵּינֵיהֶם'**; כי כשאין שלום־בית רח"ל - האדם משתגע, והכל נהפך, ואז מתחילות כל הצרות שלו...

נשוב לענייננו: הפסוק שמביאים להלכה שלא אומרים תחנון בתשעה באב הוא **"קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי"**; ואיך מבינים את זה? **הרי לפי זה היו צריכים להגיד "פעמיים" תחנון... אם מחמת "קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי" - היו צריכים להגיד יותר תחנון...** אבל למעשה לא אומרים תחנון משום **'דאיקרי מועד'**, ומה העניין הזה שתשעה באב נקרא 'מועד'?

אבל פה מונח כל הסוד... **בהלכה הזו**

ג. **'בני הנעורים'** אלו אברכים. בל נשכח שבזמן רבינו היו מתחנים מוקדם - רבינו בעצמו התחתן בבר־מצוה, וכן רבי נתן. כשמוזכר **'בני הנעורים'** מדובר על אברכים.

שנראית כמו 'תרתי דסתרי' - מונח כל הסוד של רבינו! כי רבינו מלמד אותנו, ש'תכלית הירידה' היא בעצם 'תכלית העלייה'; **היכן שנראה הדבר הכי גרוע והכי קשה - שם מתחיל הגילוי הכי גדול!** כי בגלל שיש כאן כזה גילוי שכינה - ישנה הסתרה כ"כ גדולה...

ודבר זה איתא בכל הספרים הקדושים, שתשעה באב הוא היום שנחרבו שני בתי־המקדשות [כמבואר במסכת תענית כל הדברים שאירעו כשנחרב הבית בראשונה ובשנייה וכו'], ומדוע דווקא באותו היום? **כי דווקא מחמת שהזמן הזה הוא כ"כ מסוגל לדברים עליונים - בו אירעו אלו הדברים,** ואכן בביאת משיח־צדקנו במהרה בימינו ימים אלו יתהפכו לימי **'יום־טוב'** - תשעה באב יהיה היום הכי שמח! ויראו ויבינו מה באמת מונח בתוך היום הזה! **ובגלל גודל הקדושה, ואור הפנים, וכל מה שמתגלה ביום כזה, מוכרחים להלביש 'משקפי שמש' עבים מאד... כי יש כזה אור גדול שאי־אפשר להסתכל בו, וכדוגמת השמש - שלא יכולים להסתכל באורה, כי מסנוור את העיניים, ומה עושים? מרכיבים 'משקפי שמש' או שמים איזו 'מחיצה' שיעכב את האור הגדול של השמש של יזיק לאדם - וזה מה שקורה בימים אלה, ובפרט בתשעה באב, שהוא זמן שיש כזה אור גדול שמוכרחים להלביש את זה בכאלה לבושים...**

וזהו דאיתא במדרש איכה, שבתשעה באב נולד משיח [ומובא שם כל הסיפור בעניין זה], והכל אותו ענין - האור שיש בתוך תשעה באב! ואשרי הזוכה להבין את קדושת ימים אלה...

מה העניין של 'חורבן'? שאדם הוא 'רָדוּם' - הוא בתוך שינה... הוא לא יודע מה קורה... אבל פתאום כשקורה כזה דבר מזעזע כמו החורבן רחמנא ליצלן, או־אז הוא מתחיל להתעורר מהשינה: **'מַה יְהֶוֶה אִתִּי?! מַה יְהֶוֶה סוֹף כָּל סוֹף?!'... - הוא כל הזמן מתלונן, שרוי בעצבות,** הוא שבור ומרגיש הכי גרוע... **ומה יהיה הסוף שלך?!... 'הסוף' צריך להיות שאתה מחליט "פעם ולתמיד": אני עושה 'פרסה'! זהו! אני מסתובב ב־360 מעלות, ואעשה עכשיו מהפך שלם!... זו התכלית!**

וזהו המאור הגדול של תשעה באב, שאדם זוכה להתבונן שאמנם ביום זה נוהגים בכל מנהגי האבלות, אבל כל זה כדי להזכיר אותנו על התכלית של זה!

יש מחלוקת בין הפוסקים - מובא בטור ובית־יוסף - האם מקילין בתשעה באב אחר־הצהריים, ואכן נפסק 'למעשה' בשו"ע שמותר אז להכין את האוכל וכו' - יש כמה דברים שמקילים בתשעה באב אחר־הצהריים - אחרי חצות [וכן מובא מצדיקים - מוהרא"ש היה אומר כמה דברים בזה], ואמנם יש החולקים וטענתם שהאבלות היא כל היום כולו, ואין שום חילוק בין ליל תשעה באב ובוקרו - לשעות אחה"צ, אבל למעשה מקילים בזה, ומדוע? **מובא לשון נפלאה ב'בית־יוסף', שהטעם הוא כדי שלא להתייאש מהגאולה!** כי אם יעבור כל היום ויהיה **הכל אסור במשך כל היום כולו** - עלול הדבר לגרום שיברון, ולכן הקלו

בכמה עניינים **כדי להזכיר שלא להתייאש מן הגאולה**, ובפרט שכתוב שמשיח נולד בתשעה באב.

בתפילת מנחה שמתפללים אחר־הצהריים אומרים **'נחם'** - זו תפילה שאומרים רק פעם בשנה, והיא תפילה נפלאה מאד הנחתמת במילים **'מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם'** - שזה ענין שאנחנו מצפים בקרוב לגאולה, וכמו שרבי נתן אמר (ומרומז בדברי רביז"ל בליקו"מ ח"ב סי' סז): **מה עיקר הקינות שמקוננים על החורבן? על העלמת אור הצדיקים! כי אם היה מתגלה אור הצדיקים בעולם - היה בנין בית־המקדש, והיה הכל!** וכשאמר רבינו את התורה הזו - **תורה ס"ז בח"ב** - איך שהצדיק הוא החן והפאר של העולם והוא נעלם וכו', רבי נתן אמר שמשך את התיבות **'העלמה... העלמה'...** כי הצדיקים נסתרים הם, ובאמת הצדיקים הם אור גדול מאד, **והם אור כזה גדול שהם יודעים איך 'לצמצם' לנו את האור!** כי לפעמים מרוב אור האדם משתגע... הוא 'יוצא מהכלים'... וזו גם לא 'תכלית'... **אדם שאין לו צמצום - הוא יוצא מדעתו, והוא לא פועל כלום...** אבל אחד מהדברים הגדולים של הצדיקים שהם יודעים איך לצמצם לנו את האור!

ורבינו מסביר את זה בליקו"מ ח"ב סי' ט' לגבי אליהו הנביא, שעליו אומרים **'איש אשר רכב על סוסי אש בסערה'** - הוא רכב על 'סוסי אש', שהצדיקים יודעים איך 'לְשַׂחֵק' עם האש... לפעמים אכן צריכים **להגביר** את האש - אצל אדם שהוא 'מכובה' לגמרי, והוא מיואש - 'מה יהיה איתי? אני כבר אבוד... ממני אין מה לדבר', והוא תמיד מתלונן... **אדם כזה צריכים לרחם עליו ולחזק אותו!** ואם שואל: 'אבל מה יהיה איתי?'... התשובה היא: **מה יהיה איתך? אם תיקח עצמך בידיים, ותחליט 'זהו זה! אני עושה פרסה!' - תוכל להתחיל...**

מובא על זה משל בספרים: מה הטבע של 'גלגל'? שכשהוא מגיע לתכלית הירידה - הוא לא נשאר שם, הוא תמיד מתגלגל... **משם הוא עולה!** ואדרבה, דווקא כשהוא הגיע לתכלית המיעוט - הוא עולה! שזה העניין של ראש־חודש - שלפני ה'מולד' הוא נמצא בתכלית המיעוט, והכל מכוסה, ובדיוק כשהוא מגיע לנקודה הזאת - נעשה ה'מולד', ונולדת הלבנה מחדש, ומתחילה להתמלאות עד אמצע החודש שזה 'מילוי הלבנה'...

ובכל ענין שבקדושה כך הולך: מקודם יש 'הסתרה' ועוד 'הסתרה' ועוד 'הסתרה', ואם אדם לא מחזיק מעמד והוא בורח - הוא אומר 'אני לא שווה כלום' וכו', אז הוא נשאר באמת בחוץ... אבל כשהוא יודע 'עוד מעט הכל יתהפך' וזוכה להחזיק מעמד - סוף כל סוף כך יהיה...

ודעת לנבון, שלא מתחילים כבר 'בפעם אחת' להתמלא לגמרי... וכמו הלבנה: לכאורה מי אחר ה'מולד' שיהיה 'מילוי הלבנה'... **לא ולא! זה לא יכול להיות ככה! כי זה יסנוור את האדם... וכי אפשר לצאת מ'תכלית המיעוט' ל'תכלית הגדלות'?... זה יזיק לאדם...** וזה לימוד לבעל־תשובה ולכל אחד שרוצה להתקרב אל הקדושה - **אם**

אין לו 'צמצום', הוא לא יחזיק מעמד!

רואים לפעמים בעלי־תשובה שמתקרבים אל הקדושה, ומתלהבים מאד מאד, וכבר הם משנים את כל הלבוש שלהם וכו', אבל זה לא מחזיק הרבה זמן, למה? כי הוא יצא מן ההפך אל ההפך, וזה לא בריא...

משל בגשמיות: אדם שיוצא ממקום קר ביותר - קפוא - אל תוך מקום חם מאד, או להפך - שיוצא ממקום חם מאד למקום קר ביותר, זה מאד מאד מסוכן, ה' ישמור... **צריכים ללכת בהדרגה!**

וכן בכל דבר שבקדושה - אדם רוצה לחזור בתשובה, ואכן הוא צריך להחליט 'פעם ולתמיד' שהוא מתחיל מעכשיו - **אבל אתה 'מתחיל'! אתה לא יכול לצפות שכבר 'ברגע אחד' אתה זוכה להכל...**

מובא בגמרא (סנהדרין קב.): **'אַחַר שֶׁתִּתְפַּשׁוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיֵרְבְּעָם בְּבִגְדוֹ, וְאָמַר לוֹ: חֲזוֹר בְּךָ, וְאֲנִי וְאַתָּה וּבֶן יִשַׁי נְטַיֵּל בְּגַן עֵדֶן, אָמַר לוֹ: מִי בָּרֹאשׁ? אָמַר לוֹ: בֶּן יִשַׁי בָּרֹאשׁ, אָמַר לוֹ: אִי הֵכִי - לֹא בָּעֵינָא'**; מה העניין הזה? מסביר רבי נתן: **העניין בזה שאדם רוצה כבר תיכף־ומיד את הכל!** הקב"ה קורא לי ואני חוזר בתשובה, אבל אני כבר רוצה להיות בראש... **הרי אתה בא ממש משאול־תחתית - אתה חוטא ומחטיא את הרבים... וכי כבר תהיה "בראש"?!...** אם אכן היית מחזיק מעמד, והיית זוכה לחזור בתשובה ולעשות את הכל - היית מגיע 'להיות בראש', כי באמת לשון הגמרא היא: **'אֲנִי וְאַתָּה וּבֶן יִשַׁי'** - הקב"ה הקדים אותו לדוד המלך! **ואם היה מחזיק מעמד, ומסכים שלא להיות בראש, כי היה מכיר מקומו - היה זוכה להגיע למדרגה זו אפילו להיות בראש, אבל הטבע של אדם הוא אחרת...**

הכלל, הכוח של הצדיקים שהם מלמדים אותנו **איך לצמצם את העבודה שלנו**, וזה האור הגדול שלהם! זה 'אור גדול' שבא ביחד עם 'צמצום'! זה מגיע תמיד יחד עם הכיסוי - לאט לאט!

נלמד זאת ממשל פשוט: אדם שנוטל תרופה עפ"י ציווי רופא, וכי הוא לוקח בבת־אחת את כל התרופה? כלל וכלל לא! **ישנו 'מינון' מסוים, הרופא פוקד עליו להתחיל עם ה'מינון' במשך כמה ימים - כדור אחד, שני כדורים - ואחר חמישה או שבעה ימים תועיל התרופה, כל אחד כפי עניינו...** אם אדם יגיד: 'הגעתי אל הרופא, ואני רוצה להיות בריא מיד כשאני יוצא ממנו!' - זה לא הולך ככה... לאט לאט... **ואדם שהוא באמת מקשיב ומציית - הוא יתרפא!**

וזה האור של הצדיקים, ועל זה אנחנו מקוננים בתשעה באב - על האור הזה שנעלם... **ועל־פי־זה פירש רבי נתן את כל מגילת איכה - על הסתרת פני הצדיקים!** רבי נתן למד את זה 'על העור שלו'... כי הוא היה התלמיד האמיתי של רבינו, וראה את כל המחלוקת שהיתה על רבינו, וממילא בחיי רבינו - היה לרבי נתן את הגיבוי של רבינו, אבל מה שעבר על רבי נתן אחר הסתלקות רבינו - ה' ישמור... רדפו אותו ועוררו עליו מחלוקת עצומה, רחמנא ליצלן... **ורבי נתן כזה צדיק שרצה**

רק לחזק אנשים ולקרבם להקב"ה! רדפו אותו כאילו הוא רוצה להיות רבי וכו', ובעצם זה היה כל רצונו של רבי נתן - לחזק ולקרב!

וידוע שבתשעה באב היה רבי נתן סגור, והיה בוכה על ההעלמה של אור רבינו... **ורבי נתן שכ"כ הצטער מההעלמה הגדולה של אור רבינו - זכינו שהוא השקיע כ"כ בגילוי רבינו שבזכותו אנחנו יודעים עכשיו מרבינו...** כי אמנם רבי נתן הרגיש ולמד זאת 'על העור שלו', והוא המתיק את הכל, וסבל נוראות בשביל זה, **ועי"ז הוא השאיר לנו את לימודי ההתחזקות איך נזכה להתקרב לרבינו** - אע"פ שיש כאלה שהם עדיין לא מבינים, והם מתנגדים וכו', **אבל לא להתפעל כלל!**

רבי נתן לא התפעל כלל וכלל! הוא לקח על עצמו להפיץ את אור רבינו, והוא הבין שזה מה שמוטל עליו לעשות - **"יָפוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ חוּצָה"**! אם אנחנו רוצים שיהיה לרבינו השארה בעולם - צריכים להפיץ את הספרים!

רבינו בעצמו - היה סגור, ואמר בפירוש: **'בלי רבי נתן, לא היה נשאר ממני עלה אחד של גניזה'...** רבי נתן הוא זה שהתעורר: **יש כזה אור,** ומה עלי לעשות? לגלות את האור הזה!'... הוא היה אמיתי והיה 'מציאותי', וידע שאמנם רבינו חי, ועוד יחיה בזה העולם, אבל מה יהיה אחר כך? איך כל העולם כולו ידע מהאור הגדול הזה? ורבי נתן לקח על עצמו: 'אני אגלה ואלמד לכל העולם כולו מי זה רבינו!'... הוא הבין שהאור של רבינו זהו 'האור של משיח', ועם הלימודים האלו משיח־צדקנו יקרב את כל העולם! והתחיל אמנם בכמות קטנה, אבל פעל במסירות נפש!

לרבי נתן לא היה את האמצעים שיש היום - שיכולים להדפיס ברגע אחד ולהפיץ ספרים בכל העולם כולו... שזה, אגב, מרומז בדברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' יז) שפירש את הפסוק הכתוב אצל מרדכי הצדיק (אסתר ט, ד): **"וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל הַמְּדִינוֹת"**, אומר רבינו: **שֶׁמַע הצדיקים הולך בכל המדינות!** הצדיק אומר דיבור, וזה נחקק באוויר, והולך לכל המדינות; את זה אמר רבינו באותם ימים, **והיום - שיש את כל כלי התקשורת - כמה דבר זה מוחשי!** בזמנם זה היה ע"י שמישהו שמע וכתב והדפיסו את זה, והולך על העולם, **אבל בימינו, בתוך שניות ספורות - אדם אומר איזה דיבור או מדפיס איזה ספר - זה יכול להיות על כל כדור העולם! עם כלי התקשורת שיש היום זה אפשרי...** וזה מה שיהיה בביאת משיח־צדקנו - שיסגרו את כל התחנות של החדשות וכו', וישדרו את המסרים של המשיח...

ואנחנו, שעוסקים בלהפיץ אור רבינו, ולהדפיס את הספרים, בזה אנחנו מקרבים את הגאולה! **וזו היתה כל צוואתו של רבי נתן: "יָפוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ חוּצָה"!** ואפילו כשעצרו אותו והיה עם אזיקים על ידיו - הוא אמר: **הָעוּבְדָא שֶׁלָּכֶם תִּהְיֶה 'יָפוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ חוּצָה'!** ובפרט לפני הסתלקותו ביקש זאת.

ואשרי הזוכה לעסוק בהפצה - להאיר ולהביא לנשמות ישראל את הספרים והקונטרסים, זה מאיר עיני ישראל! זה מביא לאדם את הישועה - שהוא לא מתייאש! **הוא לא נכנס לעצבות ודיכאון מכל העניין של תשעה באב, ואדרבה זה 'מגרה לו את התאבון' שיצפה אל הגאולה!** הוא רואה איך שבתוך תשעה באב אמנם "קָרָא עָלַי מוֹעֵד לְשָׁבֹר בַּחוּרָי" - הגויים רוצים לשבור בחורים, **אבל אנחנו נציל בחורים! אנחנו נקרב את כל הבחורים! נעשה שלום־בית בכל בתי ישראל! נזכה את הבחורים שיזכו להתחתן ויהיה להם שלום־בית אמיתי!**

זהו ה'**מועד**' של תשעה באב, שדווקא כשמרגישים את עוצם החורבן, ואת כל השבר של 'לְשָׁבֹר בַּחוּרָי' - שרוצים לשבור, מזה האדם מגיע לתכלית העלייה!

ונכלל זה מה דאיתא במסכת כלים: '**כְּלֵי חֶרֶס שְׁבִירָתָן זוֹהִי טָהֳרָתָן**'; אדם 'נשבר' כ"כ 'מה יהיה איתי'... **אבל זו הטהרה שלך!** ואכן זה דווקא אם יהיה הדבר בתור '**שבירה**' ולא בתור '**יאוש**' ו'**דיכאון**', אלא שיש לו '**לב נשבר**'...

כי אדם נדמה ל'כלי חרס' [וכמו שאומרים בתפילות ראש־השנה: '**משול כחרס הנשבר**'], וכשהוא נשבר יזכור ש'**כלי חרס שנשבר יש לו תקנה**'; כי טבילה במקוה לבד לא מועילה לכלי חרס, ותקנתו היא שבירתו, ואח"כ עושים אותו מחדש. לא צריכים לזרוק את זה... לוקחים את שני השברים, ומחזירים אותם לכבשן - כך עושים כלי חרס - ועכשיו הוא טהור, כי זה כבר ענין חדש לגמרי...

וזה מה שצדיקים מלמדים אותנו, שיש דרך איך לחזור בתשובה, איך לתקן את הכל - איך לבנות את בית־המקדש! וכמו שרבינו אומר: 'כְּבָר נִשְׁרַף בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ', ומה עושים עכשיו? **צריכים לעסוק בבניין בית־המקדש!** ואיך בונים את בית־המקדש? ע"י שאדם יודע שהקב"ה נמצא עמנו תמיד! וכמו שאמרנו לעיל: **כשנכנסו האויבים לביהמ"ק הם ראו שהכרובים מעורין זה בזה, לגלות שעכשיו מתגלה עוצם האהבה והגעגועים!** כי בזמן רגיל האדם אומר 'אבא שלי פה'... **אבל כשהאבא הולך - מתעוררים הגעגועים...**

או לאידך גיסא - אותו דבר כשהבן הולך... נגיד האבא אומר לבנו:'לך מפה, אני לא צריך אותך'... ואמנם אין כזה דבר שאבא יגרש את הבן שלו, אבל לפעמים צריכים להראות איזה 'ריחוק' ו'גירוש' - ולמה? **כי כשהילד שומע את זה הוא מתעורר לאביו!**

כשאבא אומר לבן שלו: 'לֵךְ מפה! אני לא רוצה לראות אותך!' מה הכוונה של האבא? הרי 'אבא זה אבא'... אין רחמנות יותר גדולה כמו שיש לאב על בנו [וכמ"ש (תהלים קג, יג) "כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים"], אבל הבן לא מרגיש את זה... הוא יושב אצל אבא והכל בסדר גמור... הוא מרגיש כאילו מגיע לו הכל... ופתאום האבא אומר 'לֵךְ! אני לא רוצה לראות אותך!' - אכן בהתחלה יכול להיות שהוא אכן בורח... אבל לא לוקח יום-יומיים והוא כבר חוזר ומבטיח שיהיה ילד טוב... **וצריכים לדעת איך להתנהג אִתּוֹ**, כי הנה יום אחד הוא כבר בחוץ וכבר אין

לו מה לאכול ואין לו איפה לישון והוא כבר רוצה לחזור - **לא! תלמד לָקח! תלמד קצת יותר... תהיה בחוץ...**

וזה מה שהקב"ה עושה איתנו, כביכול, שגירש אותנו מביהמ"ק אשר בירושלים - ממקור־חיותינו, וזאת כדי שנרגיש מה קרה איתנו - **'אֵיכָה', אֵיפֹה אַתָּה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם?...** שזה כל העניין של **'אֵיכָה'** - ששואלים **'אַיֶּכָּה'** - איפה אתה?!...

כך מובא בדברי רבי נתן, שהמילה **'אֵיכָה'** היא אותן אותיות של המילה **'אַיֶּכָּה'** הכתובה אצל אדם הראשון אחר חטא עץ הדעת, ששאל אותו הקב"ה **"אַיֶּכָּה"**; ואף שבוודאי הקב"ה ידע איפה הוא, אבל **"אַיֶּכָּה"** זה כמו ששואלים אדם **"איפה אתה?!"** ואפילו שעומד לפניך - אתה שואל אותו: **"איפה אתה?!"**... והוא תמה: **'אני פה'**... אבל **"איפה אתה"** הכוונה **"איפה היית עד עכשיו! למה הגעת עכשיו?! איפה אתה?!"**... ואז אדם מתחיל לחשוב: 'איי איי איי, באמת היה חסר לי, ולא רציתי להיפרד'...

וזה כל העניין של תשעה באב - שמתעוררים כל הגעגועים האלו, וממילא לא קשה מדוע בתשעה באב יש **'שני הפכים בנושא אחד'**, כי אנחנו מבינים כבר שיש דרך איך להפוך את הכל מן ההפך אל ההפך! ואכן ישנן כל הלכות תשעה באב, ויחד עם זאת - **"איקרי מועד"**, כי אדם זוכה להתבונן שהקב"ה מצפה ומייחל לבנות את ביהמ"ק, כלשון רבינו ז"ל: **'כָּעֵת, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְצַפֶּה לָשׁוּב אֵלֵינוּ וְלַחֲזֹר וְלִבְנוֹת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ'** - הקב"ה מצפה! אבל רוב הזמן האדם לא מרגיש זאת... אבל בזמן שמתחילים להתנהג בכל ההלכות של ימים אלה - 'בין המצרים' בכלליות, וביותר מר"ח אב - אזי אז אדם מתחיל להרגיש את זה...

וכאן אנחנו מגיעים ללשון המשנה: **'מְשֶׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה'**; שמו של החודש - **'אב'** - מאד מעניין: מכל חודשי השנה, החודש החמישי[ד] קיבל את השם **'אב'**, ולפי כל הנ"ל מובן מאד, **כי בחודש זה מתחילים להרגיש את ה'אבהות' של הקב"ה - שהוא אבא שלנו!** כי ככה בן־אדם לא חושב על כך, ולא מעריך זאת, וכמו ילד - שהוא לא ממש חושב מה זה 'אבא' ומה זו 'אמא'... אבל אם מתחיל איזה פירוד ביניהם - או־אז מתעורר הילד: **'אבא, איפה אתה?'...**

זהו **'מְשֶׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה'** - **'אב'** הוא **אבינו שבשמים**. ופירשו צדיקים (מובא מהחוזה מלובלין זי"ע): **'מְשֶׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין'** - אדם צריך לְמַעֵט... ממעטים בכל מיני עניינים - שמיעת מוזיקה, עריכת חתונות וכו' וכו', כל הדברים שצריכים למעט בחיצוניות בימי אלה. אבל החוזה מלובלין עשה 'פסיק' באמצע המשפט: **'מְשֶׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין'** - ואיך? **'בְּשִׂמְחָה'** - שכל ה'מיעוט' שאתה עושה - שאתה 'ממעט' את עצמך,

---

ד. כך נקרא בתנ"ך, כי הוא חמישי לחודש ניסן. אמנם אם מונים מחודש תשרי הוא החודש האחד-עשר, אבל מחודש ניסן הוא החודש החמישי.

זה צריך להיות **'בשמחה'**!

אם רבינו קבע לנו 'מצוה גדולה להיות בשמחה **תמיד**' - זה מוכרח לכלול גם את תשעה באב... ואמנם **בחיצוניות** אסור להראות שמחה, וישנן כל ההלכות שצריכים לקיים, אבל **בפנימיות** - צריכים להיות בשמחה! ואיתא בספה"ק: **'בְּשִׂמְחָה'** אותיות **'מַחֲשָׁבָה'**; דהיינו שהמחשבה והלב של האדם יהיה תמיד קשור לשמחה! שהוא אף־פעם לא יעזוב את השמחה!

ושוב נדגיש: 'בחיצוניות' - יש את כל ההלכות שצריכים להתנהג בהן, אבל 'בפנימיות' - אסור שיהיה ח"ו איזה ענין של עצבות ודיכאון!

אז **'מְשֻׁנְכְּנַס אָב'** - האבא עכשיו נכנס, **'מְמַעֲטִין'** - מדוע? כמו שאומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' ד): **'אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ, כְּשֶׁהַתִּינוֹק עוֹסֵק בְּדִבְרֵי שְׂטוּת שֶׁלּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּאַוָּה גְּדוֹלָה לְזֶה, אַף עַל פִּי כֵן כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת אִמּוֹ, הוּא מַשְׁלִיךְ כָּל תַּאֲוָתָיו אַחַר כְּתֵפָיו, וּמוֹשֵׁךְ אֶת עַצְמוֹ לְאִמּוֹ'**; למה? כי זו הנחמה שלו... **הוא רואה את האמא שלו, וזה חשוב לו יותר מכל המשחקים...** וזה ענין של **'מְשֻׁנְכְּנַס אָב'**, אזי: **'מְמַעֲטִין'** - אדם בא לעניין של **'מיעוט'**, הוא **'ממעט'** את עצמו! וזו כל העבודה שלנו - **'מיעוט'**! שזה ענין של **'ביטול'** - שאדם מכניע את הישות שלו!

את הביטוי **'למעט את עצמו'** אנחנו מוצאים בתחילת הבריאה, שבתחילה היו השמש והירח באותו גודל, והיה קטרוג של הלבנה: **'אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד'**; אמר להקב"ה: **'לכי ומעטי את עצמך'**; ואח"כ היא שאלה **'הרי אמרתי דבר נכון'**... וא"כ מה העניין הזה? **העניין הוא כי 'מיעוט' של האדם - כשזוכה לבטל את עצמו - זו תכלית הגדלות!**

מה הכוונה? כי כל זמן שאדם אומר **'אי אפשר לשני מלכים'** - ממילא אין מקום לשני... מאיפה נובעות כל המחלוקות והמריבות בבית? כי אין מקום לשני... אדם אומר: 'אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד'... **אבל באמת, למה זה "שני מלכים"? הלא זה "מלך אחד"! צריך להיות רק "מלך אחד" - אדם צריך להבין שהכל אלקות, והכל "מלך אחד" - מלך־מלכי־המלכים הקב"ה!**

המשנה אומרת (אבות ו, יא): **'כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בְרָאוֹ אֶלָּא לִכְבוֹדוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר** (יְשַׁעְיָה מג) **כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו'**; נמצא שישנו רק **'מלך אחד'**, ויש רק **'כתר אחד'**!

כל הבריאה כולה זה ענין של **'כתר של הקב"ה'** - גילוי אלקות! **'כתר'** זה המדרגה הכי גבוהה, ויש רק **'כתר אחד'**, וממילא לא שייך ענין של **'שני מלכים'** - כי ישנו רק **מלך אחד** עם **כתר אחד**, ואנחנו רק **'חלקים'** בתוך הכתר הזה...

ננקוט לדוגמא את **מלך המשיח** שיבוא בעזרת ה' בקרוב בימינו, מה תהא **'מלכות המשיח'**? הוא אכן יהיה מלך, אבל ישתחוו **לו?... המלך הזה יגלה לכל הבריאה כולה אשר "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ"** (זכריה יד, ט) **- שהקב"ה הוא מלך, ויש רק 'מלך אחד'! וממילא ה'כתר' שיהיה למלך המשיח**

זה רק יהיה הכתר של הגילוי שכולנו בנים של הקב"ה!

בליקו"מ ח"א סי' ו', מביא רבינו את המדרש (ויקרא רבה ב, ה): **'מָשָׁל לְאֶחָד שֶׁמָּצָא אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֶּתֶר. אָמַר לוֹ: בְּשְׁבִיל מִי? אָמַר לוֹ: בְּשְׁבִיל הַמֶּלֶךְ. אָמַר לוֹ: כְּיוָן שֶׁהוּא לְצָרְכּוֹ הַמֶּלֶךְ, כָּל אֶבֶן טוֹב שֶׁתִּמְצָא, כָּל שֶׁאַתָּה יָכוֹל לִקְבֹּעַ בָּהּ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת קְבַע, לָמָּה? שֶׁעָתִיד לִנָּתֵן בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל מֶלֶךְ';** וזה מורה על חשיבות נשמות ישראל, כי כולנו כמו **'יהלומים בכתר המלך'** - כל יהודי הוא יהלום בכתר המלך! הס"מ אומר: 'מי אתה?... מי צריך אותך?'... **אבל כל יהודי הוא 'יהלום בכתר המלך'!** וממילא אין **'שני מלכים'** ואין **'שני כתרים'**...

ועם זאת קטרגה הלבנה **'אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד'**; וביאור קטרוג הלבנה (כמובן מדברי האר"י הקדוש - שערים שלמים בספריו הק') - לקרב זאת לדעתו, שזה בא לגלות איך שהקב"ה ברא את הבריאה וללמד אותנו איך להתנהג בכל ימי חיינו ולכל דורות עולם:

הקב"ה ברא את השמש - שזה אור גדול, רמז לאור הגדול של הצדיקים, והקב"ה ברא את הלבנה - אין לה אור מעצמה כי־אם מה שמקבלת מהשמש; השמש מאירה מעצמה, אבל הלבנה לא מאירה מעצמה, ומצד עצמה אין לה שום אור, רק מה שמקבלת מהשמש, ואילולי השמש - לא מאירה הלבנה כלל[ה]!

והנה בתחילת הבריאה, הקב"ה רצה שיהיו "שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים" - וגם הלבנה

ה. אגב, זה כל ענין **'מולד הלבנה'** בכל חודש, וכי הלבנה באמת **גודלת ומתקטנת**?... אדם שאין לו מושג בחכמת התבונה והתכונה - עלול לחשוב כך... אך בעצם הלבנה היא באותו גודל, רק בגלל שהגלגלים מסתובבים - שאת זה רואים בחוש: בבוקר השמש זורחת במזרח (זה נפלאות הבריאה לראות את נץ החמה - איך השמש יוצאת מהאופק וכו'), והנה השמש עולה ועולה עד ששוקעת במערב... היא נוסעת! **היא נוסעת במהירות עצומה!** זורחת במזרח, ועולה ועולה עד שבאמצע היום נמצאת ממש למעלה, ובסוף היום שוקעת במערב. נמצא שהיא 'נסעה' ממזרח עד מערב במשך היום... כן הלבנה - אותו דבר, כי כל הגלגלים מסתובבים. היה מחלוקת בזה בין חכמי אומות העולם, אבל ההסכמה אצל חכמי ישראל כמו שאמר רבינו: "הָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת" (קהלת א, ד) - כדור העולם הוא עומד, ולא נוסע. אנחנו עומדים במקום אחד, וכל הגלגלים מסתובבים סביבנו. המחלוקת בזה היא עד היום... אבל רבינו אומר שכך מוסכם אצל חכמי ישראל - שכדור עולם עומד, וכולם מסתובבים סביבו.

ואיך הלבנה מאירה? השמש מאירה מצד עצמה, ובבוקר היא יוצאת ובלילה שוקעת, וכשאצלנו לילה וחושך - במדינה אחרת בקצה השני עכשיו זה אמצע היום... כי השמש מסתובבת. כדור העולם הוא עגול, ואצלנו השמש האירה ביום, ובלילה היא מאירה בקצה אחר בעולם...

ומה זה 'נפקא מינה'? לגבי הלבנה. הלבנה היא יותר קרובה אלינו מהשמש, והאור שלה תלוי בכיוונה כלפי השמש: אם היא נמצאת בקו אחד ישיר מול השמש, אזי יש 'מילוי הלבנה', ואמנם אצלנו לילה, ואין שמש, אבל שהיא מאד גבוהה ברקיע - היא **כן** מקבלת את האור של השמש שנמצאת בצד אחר של העולם, ומחמת שעומדת מולה - מקבל את האור במילואו, ולכן יש 'מילוי הלבנה', אבל כשזה מתחיל לנסוע ולהיות במקומות אחרים - זה הולך ומתמעט. אמנם קשה קצת להסביר זאת, אבל זה פשוט מאד. ומי שלומד מסכת ראש השנה, בפרט הגמרא 'שוטנשטיין' - יש שם ציורים שמסבירים היטב את כל העניין הזה.

תאיר באור גדול, **אבל גם האור הגדול תמיד מקבל ע"י האור של השמש**, וכמובא בדברי רבינו ובעוד הרבה דברי צדיקים, שזה מרמז על האור של הצדיקים ואור השכינה שמאיר תמיד - וכשאדם מכין את עצמו לקבל את האור, אז תמיד יש "שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים" שמאירים באור גדול...

אבל מיד כשאדם מתחיל לעשות חשבונות של **'אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד'** - שבעצם כפי שאמרנו לעיל אין כאן בכלל **'שני מלכים'** אלא יש כאן **'מלך אחד'** - זה הקב"ה מאיר! זו השכינה הקדושה! **הן מה שהשמש מאירה, והן מה שהלבנה מאירה - זה הכל מהקב"ה! זה רק 'מלך אחד'!** אלא מאי? יש לך איזה ישות שאתה חושב להאיר בעצמך... ואזי: **'לכי ומעטי את עצמך'** - אני אראה לך שזה לא ככה... **ובעצם הלבנה נשארת אותה לבנה - שמקבלת את האור של השמש, אבל הקב"ה סיבב אותה שהיא נמצאת במקום שלא מקבלת לגמרי את אור השמש, וממילא היא מתחיל לקבל פחות, והאור שלה מתמעט...**

והזכרנו כל זאת מחמת 'משנכנס אב **ממעטין** בשמחה' - שאדם צריך להגיע למדרגה של **'מיעוט'** - 'להמעיט' את עצמו! **שיֵדע שהקב"ה קורא לנו, והקב"ה רוצה שנזכה לטעום את הטעם של הקדושה!** 'מְעַט' אותיות 'טַעַם', ורבינו פעם אמר: **'מְעַט גַּם כֵּן טוֹב'** [ואמר באידיש: **'אביסל איז אויך גוט'**], ואשרי הזוכה לטעום מעט - "טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב ה'" (תהלים לד, ט)! וכמו שאמר יונתן בן שאול אחר ששאול המלך גזר על כל אחד שלא יטעמו והלך יונתן ביער ומצא יערת דבש וטעם (ש"א יד, כט): **"רְאוּ נָא כִּי אֹרוּ עֵינַי כִּי טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ הַזֶּה"** - 'העיניים שלי האירו!'... וזה מרמז על אדם שזוכה לטעום קצת מן האור של הצדיקים, מן האור של התורה - מה שהצדיקים רוצים להאיר את עינינו! כשאדם זוכה לטעום **מעט**, אזי זוכה לעוד **מעט** ועוד **מעט**... וזה הלימוד של **'מְעַט גַּם כֵּן טוֹב'** שלימדנו רבינו ז"ל, שאדם מתקדם תמיד - עוד **'מעט'** ועוד **'מעט'**... הוא תמיד מחפש - עוד טיפה ועוד טיפה! בן־אדם כזה הוא אף־פעם לא מתייאש, והוא יזכה סוף כל סוף להגיע לכמו שיהיה בביאת המשיח - "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה" (ישעיה ל, כו), שכולם יקבלו את האור הגדול הזה, ולא יהיה שום הבדל בין החמה ללבנה, ויקבלו פני הצדיקים...

ועל דבר זה אומרים את כל הקינות בתשעה באב על חורבן ביהמ"ק, וכמו שמספרים על רבי נתן שהיה סגור כל תשעה באב והיה בוכה הרבה מאד, כי הרגיש 'על העור שלו' כמה רדיפות סבל, **ו"איי איי איי, אם היה מתגלה האור של רבינו לכל העולם - משיח היה כבר מגיע"...** והצטער כ"כ על גודל ההסתרה שישנה...

ורבי נתן השאיר לנו את כל הכוח הזה - שנפיץ את אור רבינו, **וככל שאנחנו מתקדמים - רואים שהאור של רבינו מתגלה יותר ויותר בעולם!** פעם - מי ידע מרבינו... **ועכשיו בכל כדור העולם יודעים מרבינו!** ואכן ישנם את אלה שדורשים לשבח

ואת אלה שדורשים לגנאי, אבל לאט לאט הלימודים של רבינו כובשים את כל העולם! **ואלו הלימודים שיגלה משיח־צדקנו!**

וזה הקינות וההתאבלות שלנו בתשעה באב, שאנחנו מצפים ומייחלים לבניין ביהמ"ק, וכלשון רבינו: **'הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְצַפֶּה לָשׁוּב אֵלֵינוּ וְלַחֲזֹר וְלִבְנוֹת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ'**; ואנחנו צריכים לעשות את הכל בשביל זה, ולזכור תמיד שזה **'מועד'** - בפנימיות זה ענין של **'יום־טוב'**! ואדם צריך לדעת שהקב"ה נמצא כאן, והקב"ה קורא לנו! וכל העניין של החורבן וההסתרה זה רק בתור **'כיסוי'** על האור הגדול בימים אלו!

ומעתה מובן ממילא מה זה **'שבת חזון'**, ומה אמרו הצדיקים על שבת זו; והזכרנו לעיל שאכן היו כאלה שלא לבשו בגדי שבת בשבת זו, ואמרו את 'לכה דודי' בניגון של קינות וכו', אבל הצדיקים תלמידי הבעל שם טוב הקדוש הסבירו לנו שצריכים להיזהר מאד מאד איך לוקחים את העניין הזה, כי שבת־קודש זה שבת־קודש! ובשבת־קודש הכל "מעין עולם הבא"... בשבת־קודש אתה יוצא למקום אחר לגמרי... הגמרא אומרת (ברכות לג): **'כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה, כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו'**; והרי בשבת־קודש מגיעין אל ה'דעת' הזאת, וכמ"ש (שמות לא יג): "אַךְ אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ... **לָדַעַת** כִּי אֲנִי ה' מְקַדִּשְׁכֶם" - בשבת מקבלים שלימות הדעת! אדם מקבל דעת בשבת־קודש! נמצא א"כ, שבשבת־קודש יש בנין ביהמ"ק...

ולכן אסור בשבת־קודש לעשות ענייני אבלות בפרהסיה, **אם אדם רגיל לרקוד כל שבת - אסור לו בשבת זו להימנע מכך, כי זו 'אבלות בפרהסיה', וזה אסור!** ואפילו אם יש 'אָבֵל' - לא עלינו ולא עליכם - אסור לו להתנהג באבלות בפרהסיה, כי־אם דברים שבצנעה, כי קדושת שבת זה "מעין עולם הבא" - זה האור הגדול...

ומעתה אנחנו מבינים מדוע ב**'שבת חזון'** מתגלה האור הגדול הזה, וכמו צדיקים: **זַכֵּי הָרְאוּת זוֹכִים לִרְאוֹת "חָזוֹן" קָדוֹשׁ!**

מובא בספר "משנה למלך" [חיברו צדיק שהיה בעת החורבן באומן - כל ההריגות שהיו שם רח"ל ע"י הקוזקים ימ"ש (כשלושים שנה לפני שרבינו ז"ל הגיע לאומן), וכתב קינות על החורבן של אומן]: **'חזון'** ראשי־תיבות **ח'צי ז'עם ו'חצי נ'חמה**; איך מפרשים את זה בפשטות? כי חציו של חודש מנחם־אב הוא **'זעם'** - עד תשעה באב, ו**'חצי נחמה'** כי השבת שלאחר תשעה באב היא 'שבת נחמו', וכן יום ט"ו באב; זה בפשטות ענין של "חצי זעם וחצי נחמה".

אבל בעצם מונח בזה סוד גדול המובן ביותר כפי כל הנ"ל: **אדם צריך תמיד להסתכל - "חזון" לשון 'נבואה' - ולהבין ששני עניינים אלו הולכים יחדיו: ח'צי ז'עם ו'חצי נ'חמה!**

ודבר זה יאיר ביותר עם דברי המגיד ממעזריטש זי"ע בענין **'שתי חצוצרות'** המובא בתורה הקדושה, שזה ענין של **'חצי צורות'** - שלכל דבר יש **'חצי'** ועוד **'חצי'**; למשל: **גוף ונשמה** - יש לאדם גוף גשמי, אבל יש לו נשמה, וזה הולך ביחד...

כי צריכים תמיד לאחד ביניהם ולמצוא את הרוחניות שיש בתוך הגשמיות, ולא לחשוב שהם שני חצאים נפרדים!

וזהו כל הסוד של שלום־בית - בני הזוג האיש והאשה הם **'שני חצאים שהם אחד'**! כל אחד הוא 'פלג גוף', ויחדיו הם 'אחד'! וכשאדם מבין את זה - הוא לא אומר 'אני חצי, והיא חצי, ואולי עוד פעם נגיע להיות אחד'... **לא ולא! זה ביחד תמיד!** "שְׁתֵּי חֲצוֹצְרֹת" - 'שְׁתֵּי חֲצֵי צוּרוֹת', זה הולך תמיד ביחד! הנשמה הולכת יחד עם הגוף, והגוף הולך יחד עם הנשמה!

אדם מתאונן: 'יש לי גוף, ואני אדם מגושם'... **אבל מה עם הנשמה שלך?! יש לך נשמה! הנשמה היא קדושה וטהורה - "נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא. אַתָּה בְרָאתָהּ, אַתָּה יְצַרְתָּהּ, אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי" - זו קדושה!** ואדם צריך להבין תמיד ששניהם הולכים!

ומעתה יש לנו מובן אחר בדברי ה'משנה למלך': **'חזון'** ראשי־תיבות **ח**'צי **ז**'עם **ו**'חצי **נ**'חמה; דהיינו שאנחנו מכירים שבתוך ה**'חזון'** ובתוך החורבן יש אמנם **'חצי זעם'** אבל יש גם **'חצי נחמה'** - שני הדברים הללו הולכים ביחד! **ה'ניחום' תמיד מנחם את הזעם! הוא ממעט את הזעם, וממתיק את הזעם!**

אדם שיודע את זה - הוא כבר מבין מהי **'שבת חזון'**, שמצד אחד זו השבת שלפני תשעה באב, ונקראת על־שם החזון של החורבן, אבל מצד שני זה כבר בנין ביהמ"ק, לשון של "**וְתֶחֱז�ֶינָה**" עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים - כי הוא מבין היטב שזה הולך ביחד! ה'חצי זעם וחצי נחמה' הולכים ביחד! והוא אף־פעם לא מתייאש ולא נשבר - "אני מרגיש עכשיו את הזעם"... **אבל ה'זעם' הזה הוא רק מהקב"ה לעורר אותנו, לְאַחֵד אותנו ולהרים אותנו, שנדע שזה הרצון של הקב"ה!**

ולפי כל זה יש לנו כבר הסתכלות אחרת בכל העניין של **'תשעה באב'**, וכל העניינים של **'מְשֻׁנְּכְנַס אָב'** - חודש אב נכנס, ואדם צריך להרגיש שהקב"ה מתקרב אלינו! ואכן **'מְמַעֲטִין'** - אדם צריך למעט את עצמו, אבל עם מה? **'בְּשִׂמְחָה'** - אותיות **'מַחֲשָׁבָה'**, שאף־פעם לא תפסיק מהדביקות להקב"ה!

וכל זה קשור לפרשת השבוע - שמתחילים ספר דברים ('שבת חזון' חלה תמיד בפרשת דברים): **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן"** וגו'; ולפי דברי רש"י, משה רבינו מתחיל להוכיח את עם ישראל, ולהזכיר להם מה הם עברו, ועכשיו הם נכנסים לארץ ישראל - הם זוכים עכשיו להיכנס אל הקדושה הכי גדולה!

את הדברים הללו אמר משה רבינו **חודש ושבוע** קודם הסתלקותו; משה רבינו הסתלק בז' אדר, ופה כתיב **"בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ"** - הוא חודש שבט, שזה חודש ושבוע לפני הסתלקות משה רבינו, והוא מתחיל לחזור את כל התורה לפני עם ישראל, והוא מוכיח אותם, ובמה הוא מוכיח אותם?

צריכים לזכור את אשר מובא במדרש, שהדור הזה כבר מוכנים להיכנס לארץ

ישראל, **וזה לא 'דור המדבר' שעשו את כל הדברים האלו**, כי הדור הזה היו אז ילדים צעירים, וכל המבוגרים "מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה" כבר נפטרו, ועכשיו **כולם** מוכנים להיכנס לארץ ישראל, והם לא היו בכל הדברים שמשה רבינו מוכיח אותם עליהם - חטא העגל, הַמָּן, מחלוקת וכו'. וא"כ מדוע אומר להם כל זאת? **כדי שהם יזכרו תמיד שהיתה 'הסתרה', שהם יֵדעו ויזכירו לעצמם מי קרה עם אבותיהם** (כי רובם היו בניהם או נכדיהם), **כי הנה עכשיו הם נכנסים לארץ ישראל, ובוודאי הכל יהיה שם 'על נכון', אבל יחד עם זאת הם מוכרחים להרגיש קצת את החורבן שהיה!** ואת זה עושה משה רבינו קודם שהוא מסתלק - הוא מזכיר אותם על כל זאת!

ומה הדבר העיקרי שהוא משאיר להם? על זה פותח ספר דברים: "אֵלֶּה **'הַדְּבָרִים'** אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" - משה רבינו מסר לנו את **'הַדְּבָרִים'** - את **'כֹּחַ הַדִּבּוּר'**, שזה מה שמאיר לאדם בכל מקום שהוא הולך! **בכל מצב שאדם את עצמו - הוא צריך תמיד להיות חזק ב"הַדְּבָרִים"!** ולכן **כל** ספר 'משנה תורה' נקרא ספר **"דְּבָרִים"** - שאדם יֵדע שהכל תלוי ב**"דיבורו"**!

ואשאי הזוכה לחדש עצמו תמיד בדיבורו הקדוש, ובפרט בלימוד התורה - **הוא זוכה ללמוד את לימודי הבי"ת, תנ"ך, וכל השיעורים, ומקבל את זה כל יום מחדש! אצלו זה 'כאילו היום נכנס בברית' - היום קיבלנו את התורה!** וזה "אֵלֶּה **הַדְּבָרִים** אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" - משה הכניס את ה**'דיבורים'** האלו בתוך כל ישראל!

וסיום הפסוק הוא: "**וַחֲצֵרֹת** וְדִי זָהָב"; מה זה **'חֲצֵרֹת'**? רש"י מפרש שהרמז הוא על **'מַחֲלֻקְתּוֹ שֶׁל קֹרַח'** או על ענין מְרָגְלִים שהיה בחצרות. אך מובא מצדיקים, שזה מרמז על הענין האמור לעיל של **'חצי צורות'**, כי המילה **'חֲצֵרֹת'** היא צירוף של **'חצי צורות'**, ופה משה רבינו מרמז לעם ישראל את התיקון! שאדם יבין שהכל זה **'מטבע אחד'** - זה ענין אחד! הגוף הנשמה ביחד הם **'שני חצי צורות'**! וזה התיקון שמרמז להם משה רבינו בתוכחתו: **'וַחֲצֵרֹת'!**

הבה ונתבונן: מה זה **'חָצֵר'** בדרך־כלל? **'חָצֵר'** היא לפני הבית, ובאה בתור **'הכנה'** להיכנס אל הבית. **וזה כל ענין עבודת ה', שאדם יודע 'אמנם עתה אני נמצא עדיין ב'חֲצֵרוֹת' - אולי אני מאד רחוק, אבל אני מכין עצמי להיכנס!'...**

אמרנו היום בהלל של ר"ח את הפסוק (תהלים קטז, יט): **"בְּחַצְרוֹת בֵּית ה' בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָם"**; והלימוד הוא כאמור: אולי אנחנו עדיין **'בְּחַצְרוֹת בֵּית ה'** - רק בחצר, אבל אנחנו אולי 'בחצרות בית ה', עדיין בחצר, אבל **'בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָם'** - החצר הזאת מכינה אותנו להיכנס כבר לבנין ירושלים, שנזכה לראות עוד מעט בבנין ירושלים ובגילוי המשיח... זה ענין של **'חצרות'**.

ועפ"י זה אפשר להמתיק את העניין המבואר בדברי צדיקים לגבי ימי חנוכה הקדושים, שהם ענין של 'חנוכת ביהמ"ק', ובדברי משה רבינו (במדבר יד, יט) "סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ" וגו' מרומז כבר התיקון שיהיה בימי חנוכה [כמובא

בדברי רבינו שזה ראשי-תיבות **'חנוכה'**] - חנוכת ביהמ"ק **שיתחנך** עוד הפעם; וזה הבית השני, **וכן הבית השלישי בקרוב בימינו!**

והנה, בתוך נוסח 'על הניסים' שאומרים בימי חנוכה, מזכירים בסופו: "וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ **וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ**"; ודבר זה מדובר בהרבה ספרי צדיקים: מהו **וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת "בְּחַצְרוֹת" קָדְשֶׁךָ**?...

כשנכנסו החשמונאים לבהמ"ק, ראו שטימאו היוונים את הכל, ובדרך נס מצאו פך אחד של שמן, והדליקו את הנרות - כי יש מצוה להדליק נרות בביהמ"ק [לא היה אז 'חורבן' ביהמ"ק, אלא ביהמ"ק היה **קיים** רק **טימאו** את הכל], ומדוע **הִדְלִיקוּ נֵרוֹת "בְּחַצְרוֹת" קָדְשֶׁךָ**?...

ואכן יש רוצים לומר שהדליקו את הנרות בחצר - למרות שהבניין בעצמו לא מקבל טומאה, אבל יש הרבה תירוצים שמנסים להסביר את העניין הזה - למה הדליקו החשמונאים הכהנים **"בְּחַצְרוֹת" קָדְשֶׁךָ**.

אך לפי מה שאנחנו אומרים עכשיו יש כבר הבנה אחרת לגמרי בעניין הזה: **וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת "בְּחַצְרוֹת" קָדְשֶׁךָ** הכוונה כי **'חצרות'** זה ענין של **'חצי צורות'**, ושייך מאד לאותו הזמן כי הם היו כבר מיואשים אחר שגירשו היוונים את כל הקדושה מביהמ"ק, ושמו שם את כל הנבלות וטריפות וכו', ומה צריכים עכשיו? אדם יגיד: 'אין כבר מה לעשות'... **לא ולא! אנחנו צריכים לְאַחֵד בין 'שתי הצורות' ולזכור שהחצי האמיתי - 'הנשמה' של כל המקום, כל קדושת המקום - לא עזב אף־פעם, וצריכים רק לחזור ולהדליק את האור הגדול הזה ולהבין שזה 'חצרות' - לשון של 'חצי צורות'!**

וזהו: **וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת "בְּחַצְרוֹת" קָדְשֶׁךָ** - הם הדליקו את הנרות לגלות לעם ישראל שעדיין האור מאיר! ואכן ביהמ"ק היה אז קיים רק שהכל היה טמא, והם טיהרו את הכל והדליקו את הנרות, וכמו שאומרים שם בפירוש: **"וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ"**, ואח"כ: **"וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת 'בְּחַצְרוֹת' קָדְשֶׁךָ"** - שהרגישו בתחילה שהם **'בְּחַצְרוֹת' - ב'חצי צורות'**, ועכשיו הם קיבלו את האור בשלימות...

וזה הלימוד שאנחנו מתעוררים עתה - בימי 'בין המצרים' ו'תשעה באב', שאנחנו חוזרים אל ה'חצי השני', ואנחנו יודעים שזה **שני צדדים של מטבע אחת!** ל'מטבע' יש עפ"י רוב 'שתי צורות' - מצד אחד יש צורה כזאת, ומצד שני צורה אחרת, אבל זה לא 'שתי מטבעות' כי־אם **'מטבע אחת'**, וזה כל העניין של ביהמ"ק והעניין של **'חזון' - ח'צי ז'עם ו'חצי נ'חמה** - שזה נראה כמו **'חצי זעם'**, אבל זה **'חצי נחמה'** - בתוך שתי הצורות האלה נכללים שניהם ביחד!

זה הרמז בפסוק הראשון: "וְלָבָן **וַחֲצֵרֹת** וְדִי זָהָב". וכן שאר העניינים המובאים בפסוק הזה - **הצדיקים מפרשים דברים גדולים על כל העניינים המובאים בפסוק זה** - איזה חיזוק משה רבינו מחזק אותנו על כל העניינים: 'במדבר', 'בערבה', 'מול סוף' - את כל העניינים האלה אפשר לפרש אל הקדושה! ואמנם דברים אלו היו

בתור 'תוכחה', **אבל תוכחה של צדיקים זה לא 'לשבור את האדם', תוכחה של צדיקים זה להביא אותנו אל הטוב!** "חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ" שהוכיח אותנו ישעיה הנביא, כל התכלית היתה שנחזור בתשובה, ואולי נזכה שלא יחרב ביהמ"ק - זה מה שישעיה הנביא רצה! ואם אכן היו מקבלים מוסר והיו חוזרים בתשובה - לא היו מגיע לידי החורבן, אבל בעוונותינו הרבים זה לא קרה, ומה עכשיו? **עכשיו אנחנו מצפים שייבנה בית המקדש!**

ומהשבת הבאה - שבת נחמו - מתחילים **'שבע דנחמתא'**, שהן שבע הפטרות כולן מישעיה הנביא העוסקות בעניין הנחמה, **כי אמנם ישעיהו הנביא הוא זה שאמר את הנבואה על החורבן, וכך מתחיל - "חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ", אבל לבסוף יש את כל הייעודים שיקרה בקרוב בעזרת ה' כשיבוא משיח - כל הדברים הנוראים והנפלאים שיהיה לעם ישראל, הכל כתוב! וזו העבודה שלנו - לפעול למהר זאת...**

ונזכיר רמז מצדיקים בעניין שלושת ההפטרות של ג' שבתות 'בין המצרים' [הן נקראות 'תלתא דפורענותא', והזכרנו ש'פורענותא' הוא לשון 'פירעון' ו'גילוי']: ההפטרה של השבת הראשונה היא **"דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ"** שחזרה על החורבן. ההפטרה השניה היא **"שִׁמְעוּ דְבַר ה'"** - ג"כ מירמיה הנביא. והשבת הזו היא **'חזון'** - **"חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ"**. והראשי־תיבות של שלושתם - 'חֲזוֹן', 'דִּבְרֵי', 'שִׁמְעוּ' - הוא **'חָדָשׁ'**, וגם ראשי־תיבות **"שְׂ'מַע דְּ'בְרֵי חֲ'כָמִים"**.

מה הלימוד בזה? אדם צריך לדעת: איך אנחנו ניגשים לכל הימים האלו - חודש מנחם אב ותשעה באב? עם **'התחדשות'**! ומה הכוונה 'התחדשות'? **עם ציפייה והשתוקקות וגעגועים חדשים לבניין בית המקדש!** זה מה שמעוררים אותנו בשלושת השבועות האלו - שהם כנגד שלושת הרגלים, ושבת זו היא כנגד חג סוכות - 'זמן שמחתנו', **שיא השמחה זה ב'שבת חזון'...**

ואיך זוכים לכל זה? על ידי **"שְׂ'מַע דְּ'בְרֵי חֲ'כָמִים"**; כשרבינו ז"ל מדבר מ**'קדושת שבעת הנרות'** (ליקו"מ ח"א סי' כא), אומר רבינו: מהי קדושת **האוזניים**? **"שְׂמַע דְּבְרֵי חֲכָמִים"**! כי הצדיקים מלבישים לנו את האור, ומגלים לנו שבתוך החורבן ובתוך אש השריפה יש את הנחמה! זה אמנם "חצי זעם", אבל זה "חצי נחמה"! ולא ש**'אחר כך'** יהיה נחמה... **לא ולא! בתוך ה"חצי זעם" יש "חצי נחמה"! זה 'שתי חצי צורות' - שני חלקים של מטבע אחת!**

ואם נתפוס את עצמנו עם אמונה חזקה וגעגועים קדושים לחזור להקב"ה, בקרוב באמת זה יתגלה לכל עולם כולו - יהיה גילוי שכינה, משיח צדקנו יבוא, יבנה לנו את בית־המקדש בקרוב, ויהיה הגאולה השלימה!